

Latið okkum tosa meira um EF-spurningin

Ófatiligt, at føroyingar ikki hava sín mann í Bruxelles, sigur Johan Mortensen, stjóri í solufelagnum Marr & Co.

Fiskaalarar í EF-londum kunnu gerast ein álvarslig hóttað mótí føroysku alivinnuni. Í sambandi við at Føroyar og Noreg royna at fáa frágari handilsavtalur við EF eru alarar eitt nú í Skotlandi farnir undir eina herferð móti alarum í hesum londum. Teir vilja gera alt tað teir eru mentir fyri at fáa EF-leiðsluna í Bruxelles at seta verjutoll fyri innflutningi av okkara alifiski, sum teir halda vera eina hóttað mótí teimum.

Johan Mortensen, stjóri á Marr & Co., sigur við Sosialin, at hetta er ein tann mest álvarsami spurningurin, sum føroyingar hava at dragast við EF í løtuni. Tí hendur tað at vit fáa eina hampuliga frihandilsavtalu við EF, so kann væl henda, at verjutollur verður lagdur á alifiski, vit selja EF. Og tá vit í dag útflyta meginpartin av okkara ali-

fiski til EF-lond, so sigur hetta ikki so litið. Meðan tollurin á øðrum fiskavør-um so sum flaki í dag er upp í 18%, so kunnu vit rokna við, at hann við eini frihandilsavtalu lækkar munandi til kanska 5%, men tá kunnu vit so samstundis koma út fyri, at alifiskurin, sum í dag bert verður tollaður við 2%, fer at verða raktur av einum verjutoli uppá eini 12% ella meira. Tað kann heilt taka grundarlagið undan føroysku alivinnuni, heldur stjórin á Marr & Co.

Einki orðaskifti

Hann heldur annars, at føroyingar gera alt ov litið av at tosa um okkara framtíðar viðurskifti við EF.

— Norðmenn eru nógv meira opnir og sinnaðir til at tosa um hesi viðurskifti enn vit. T.d. er tað greitt, at norskir alarar eru fyri

at fara upp í EF eins og aðrir partar av vinnulivinum. Politikararnir eru tó ikki samdir um limaskap enn, men fyrr ella seinni fer Noreg upp í, sigur Johan Mortensen, sum heldur, at tá verða vit føroyingar noyddir at fylgja við. Men hann heldur tað vera ovugta vegin.

— Hvi skulu vit biða eftir norðmonnum. Tað kann væl vera, at tá Noreg er komið upp í, so verður tað als ikki so lætt hjá okkum at koma inn í EF, tí Noreg er so stórur fiskafra-leiðari. Eg haldi vit heldur áttu at roynt at kanna møguleikan at komið upp í EF, aðrenn norðmenn koma til eina slíka niðurstøðu.

Johan Mortensen dylur tó ikki fyri, at tað er óneyðugt at kjakast um allan henda spurning, aðrenn nøkur avgerð verður tikin, og tað er hetta kjak, hann eftirlýsir. Hann

Vit kunnu ikki sita hendur í favn og vera so nalvaskoðandi og ikki lastast um vonir, hvat hendur runda um okkum sigur Johan Mortensen

heldur ikki vit bara kunnu sita hendur í favn, meðan tað verður stovnaður ein frimarknaður í Europa við 300 mill. fólki. Serliga ikki, tá hugsað verður um, at Føroyar eru so heftar at júst hesum marknaði.

Føroying í Bruxelles

— Eg veit væl, at tað gongur ikki, at onnur EF-lond sleppa at fiska fritt her hjá okkum, tí tað tolar okkara litla tilfeingi ikki, men vit mugu og skulu finna eina ella aðra loysn, sigur hann.

Hann heldur tað er spell, fyri ikki at siga ov vánaligt, at føroyingar ikki hava sín mann á donsku sendistovuni í Bruxelles.

— Tað er ófatiligt, at vit ikki hava sett fólk har at arbeiða við okkara málum burturav. Hetta hava vit jú heimild til sambært

heimastýrslógini, og tað er greitt, at jú nærri vit eru EF-miðdeplinum, jú betur kunnu vit seta okkum inn í teirra sjónarmið og jú betur gera okkara sjónarmið galdandi — og til røttu tíð.

Johan Mortensen heldur eisini, at føroysk vinnulívsfólk áttu at verið meira við í teimum samráðingum, sum Føroyar hava við EF.

Vandar!

Uppá fyrispurning um tað ikki eru nógvir vandar við einum EF-limaskapi, sigur Johan Mortensen, at so er.

— Taka vit avtaluna, sum Hetland hevur fingið við EF, so siggja vit, at hon er sera óheppin fyri teir í mangar mátar. T.d. fiska hetlendingar bert 10% av fiskinum, ið verður veiddur við strendur Hetlands. Hini EF-londini

fara við restini. Hetta ger, at eingin útbygging av fiskivinnuni á sjógv og landi kemur í gongd og hetta sama kenna vit frá Írlandi, har tann nógv fiskurin kundi havt sett nógv virksemi í gongd í landi. Men tey stóru EF-londini fara avstað við fiskinum og hetta eru heilt greitt stórir vandar við einum EF-limaskapi, viðgongur hann.

— Men eg haldi vit eiga og skulu tosa um hetta og gera okkum greitt, at tað nyttar ikki at sita heima og vera nalvaskoðandi og ongan áhuga vísa teirri gongdini, sum hendur runda um okkum. Lat okkum fáa tey røttu fólkini á rætta pláss og so vita, hvat vit kunnu fáa burtur úr, sigur Johan Mortensen at enda.

jan.

Tíðin búgvín til feska kollvelting

— Vit eru mitt í tí feskum kollveltingini. Eins og fiskivinna okkara var á einum vegamóti, tá vit bygdu tey fyrstu flakavirkini, er fiskivinnan aftur í dag á einum vegamóti. Tíðin er búgvín til ta feskum kollveltingina. Ein sinnalagsbroyting skal til fyri at fáa gongd á útflutningin av feskum fiski, og hon er við at henda nú, sigur stjórin í solufelagnum Marr Fisher, Johan Mortensen, sum heldur lyklaordini í hesi broytingartíð verða góðska og stöðugur útflutningur. Fyritreitin fyri einum tilikum útflutningi er eisini til staðar — farmaskipini sigla nú triggjar ferðir um vikuna til meginlandið

— Vit eru mitt í tí feskum kollveltingini, har stórri og stórri dentur fer at verða lagdur á at útflyta fiskin feskum til markaðirnar á meginlandinum. Hetta sigur stjórin í Marr Fisher, sum stendur fyri einum parti av okkara

útflutningi av aldam fiski. Hann heldur, at hetta er ein gongd leið burtur úr teimum trupulleikum okkara fiskivinnu er í.

— Føroysk fiskivinna er so avgjørt á einum vegamóti — júst á sama hátt, sum tá vit fingur tey

mongu flakavirkini á síni. Tá skuldi eisini ein sinnalagsbroyting til og hon er við at henda aftur nú, sigur Johan Mortensen, sum visir á, at tíðin fyrst nú er vorðin búgvín til at leggja á hin bogvin, nevniliga at útflyta fiskin fesk-

Nýggja ísfiskavirkid Rainbow Harvest liggur við síðuna av flakavirkinum í Sørvági. Pláss er fyri báðum, heldur stjórin í solufelagnum Rainbow Fisher, Johan Mortensen, sum tó visir á, at neyðugt er at hava stýring á øllum liðum frá framleiðslu til sølu, um mest skal faast burtur úr útflutningi av feskum fiski.

an av landinum og harvið fáa enn hægri pris fyri hann.

— Men ein fyritreitt fyri, at hetta letur seg gera er, at vit hava eina góðsku at visa á, og at vit kunnu senda fisk regluliga av landinum, sigur hann og visir á, at tað er nógv bætta flutningssambandið

við meginlandið, sum hevur latið portrið upp til stóru marknaðirnar í serliga EF-londum.

— Tað kann vera ringt at skilja, hvi øll tosa um kreppu í okkara fiskivinnu, nú so stórir eftirspurningur er eftir føroyskum fiski, sigur Johan Mortensen, sum er sera

bjartskygdur hvat framtíðini viðvíkur.

Hann heldur ikki vit eiga at vera so svartskygd, tí við tí reina umhvørvi, vit eiga, so ber til at lata umheiminum tann besta fiskin í verðini fyri tann besta prisin.

Uppá fyrispurning um ein tilikur útflutningur